

DIRECCIÓN XERAL DE INVESTIGACIÓN, DESENVOLVEMENTO E INNOVACIÓN

PLAN GALEGO DE INVESTIGACIÓN, DESENVOLVEMENTO E INNOVACIÓN TECNOLÓXICA

CURRICULUM VITAE

DOCUMENTO NORMALIZADO

NÚMERO DE FOLLAS QUE CONTÉN:

NOME E APELIDOS

RICARDO GURRIARÁN RODRÍGUEZ

LUGAR E DATA

Santiago de Compostela, 28 de maio de 2012

SINATURA

O/A arriba asinante declara que son certos os datos que figuran neste currículo, e asume no caso contrario as responsabilidades que puideran derivarse das inexactitudes que conteña.

- Non esqueza que é necesario asinar á marxe cada unha das follas.
- A presentación deste currículo non exclúe a posibilidade de que no proceso de avaliación sexa requirida a ampliación da información contida nel.

DATOS PROFESIONAIS

ORGANISMO Xunta de Galicia. Consellería de Educación					
CENTRO Instituto de Ensino Secundario Xelmírez I					
DEPARTAMENTO Educación Física					
ENDEREZO Rúa do Miñado, nº 17					
LOCALIDADE Santiago de Compostela					
CÓDIGO POSTAL 15705	PROVINCIA A Coruña	TELÉFONO 981584321	EXTENSIÓN -	FAX -	CORREO ELECTRÓNICO rgurri@wanadoo.es
SITUACIÓN LABORAL ☒ CADRO DE PERSOAL ☐ INTERINO/A ☐ CONTRATADO/A ☐ OUTROS					
CATEGORÍA PROFESIONAL Profesor de Ensino secundario				DATA DE INICIO NA CATEGORÍA PROFESIONAL ACTUAL 1986	

FORMACIÓN ACADÉMICA

TITULACIÓN SUPERIOR (LICENCIATURA / ENXEÑARÍA / ARQUITECTURA) Licenciado en Educación Física	
CENTRO Universidad Politécnica de Madrid	DATA 1983
DOUTORAMENTO(*) Doutor en Historia Contemporánea	
CENTRO Facultade de Xeografía e Historia. Universidade de Santiago de Compostela (USC)	DATA 2004

--	--	--	--

(*) Se aínda non acadou o título de doutor/a indique o bienio de terceiro ciclo e a universidade correspondente.

Publicacións ou documentos científico-técnicos

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas):

Título:

Referencia da revista / libro:

Clave: Volume: Páxinas: inicial: final: Data:

Editorial (se é un libro):   Lugar da publicación:

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: Aportación de la Institución Libre de Enseñanza a la Educación Física del XIX.

Referencia da revista / libro:

Clave: L   Volume: Páxinas: inicial: final: Data: 1996

Editorial (se é un libro): Edicións Tórculo   Lugar da publicación: Santiago de Compostela

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: Florencio Delgado Gurriarán. Vida e obra dun poeta valdeorrés, republicano e galeguista.

Referencia da revista / libro:

Clave: L   Volume: Páxinas: inicial: final: Data: 1999

Editorial (se é un libro): Edicións do Castro, Serie Documentos.   Lugar da publicación: Sada (A Coruña)

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: Da prerromanización ao wolfram: apuntamentos históricos das explotacións mineiras en Valdeorras.

Referencia da revista / libro:

Clave: L   Volume: Páxinas: inicial: final: Data: 2000

Editorial (se é un libro): Edicións Tórculo   Lugar da publicación: Santiago de Compostela

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO; FANDIÑO VEIGA, XOSÉ RAMÓN.

Título: Don Juan López Suárez ou Xan de Forcados. Home de ciencia e impulsor das melloras culturais en Galicia.

Referencia da revista / libro:

Clave: L   Volume: Páxinas: inicial: final: Data: 2003

Editorial (se é un libro): Edicións Tórculo   Lugar da publicación: Sada (A Coruña).

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: Gonzalo Guarriarán Gurriarán (1904 – 1975)

Referencia da revista / libro:

Clave: L   Volume: Páxinas: inicial: final: Data: 2005

Editorial (se é un libro): Edicións do Instituto de Estudos Valdeorrenses.   Lugar da publicación: O Barco de Valdeorras (Ourense)

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: Ciencia e conciencia na Universidade de Santiago (1900 – 1940). Do institucionalismo á depuración do profesorado.

Referencia da revista / libro:

Clave: L   Volume: Páxinas: inicial: final: Data: 2006

Editorial (se é un libro): Servizo de Publicacións da Universidade de Santiago de Compostela (USC).

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO; FRAGA, XOSÉ ANTONIO

Título: "Galicia y la J.A.E."

Referencia da revista / libro:

Clave: CL   Volume: J.A.E. – C.S.I.C. Cien años de ciencia en España   Páxinas: inicial: final: Data: 2007

Editorial (se é un libro): CSIC   Lugar da Publicación: Madrid.

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: "O influxo do institucionalismo na Educación Física. As primeiras iniciativas en Galicia (1890 – 1936)".

Referencia da revista / libro:

Clave: CL Volume: MOSQUERA GONZÁLEZ, Mª JOSÉ; MARTÍN ACERO, RAFAEL (eds.): 20 anos do INEF en Galicia Páxinas: inicial:
final: Data: 2006

Editorial (se é un libro): Libros de Bastiagueiro (05) – Servizo de Publicacións da Universidade da Coruña – INEF A Coruña. Lugar de Publicación: A Coruña.

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: "Marcelino Suárez González"

Referencia da revista / libro:

Clave: CL Volume: Empresarios de Galicia Páxinas: inicial: final: Data: 2006

Editorial (se é un libro): CIEF. Centro de Investigación Económica e Financeira. Fundación Caixa Galicia, 2006. Lugar da Publicación: A Coruña.

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: "La investigación científica en Galicia: represión y exilio".

Referencia da revista / libro:

Clave: CL Volume: Centro e periferie come categorie storiche Páxinas: inicial: final: Data: 2009

Editorial (se é un libro): Carocci Editore – Dipartimento di Discipline Storiche Università di Bologna.
Lugar da publicación: Bologna (Italia)

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: "Literatura epistolar de D. Ramón Otero Pedraio. O clube Peña Trevinca Montañeros de Galicia: correspondencia entre Gonzalo Gurriarán e Don Ramón Otero Pedraio".

Referencia da revista / libro:

Clave: A Volume: Raigame nº 14. Páxinas: inicial: final: Data: novembro de 2001

Editorial (se é un libro):

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: "Entrevista con Luís Tobío"

Referencia da revista / libro:

Clave: R Volume: A Trabe de Ouro, Tomo II, ano XIV, Nº 54. Páxinas: inicial: 271 final: 276 Data: 2003

Editorial (se é un libro):

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO; GUITIÁN, XOÁN.

Título: "Relacións de Valle Inclán coa Junta de Ampliación de Estudios e as súas institucións. Algúns documentos"

Referencia da revista / libro:

Clave: A Volume: Cuadrante, nº 7 Páxinas: inicial: 5 final: 14 Data: 2003

Editorial (se é un libro): Edicións Tórculo

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: "Represión e exilio na investigación científica galega".

Referencia da revista / libro:

Clave: A Volume: Grial, nº 170 Páxinas: inicial: final: Data: maio – xuño 2006.

Editorial (se é un libro):

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): BERMEJO; DÍAZ FIERROS; GURRIARÁN RODRÍGUEZ

Título: "Impacto da Guerra civil nas Facultades de ciencias da Universidade de Santiago".

Referencia da revista / libro:

Clave: A Volume: Grial, nº 163 Páxinas: inicial: final: Data: agosto – setembro 2004.

Editorial (se é un libro):

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO; GUITIÁN, XOÁN.

Título: "Valle Inclán, entre a esgrima e os desafíos. Con Pontanari ó fondo"

Referencia da revista / libro:

Clave: A Volume: Cuadrante, nº 15. Páxinas: inicial: final: Data: decembro 2007.

Editorial (se é un libro):

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: "Unha icona da industrialización de Valdeorras: Marcelino Suárez González".

Referencia da revista / libro:

Clave: A Volume: Cadernos do Instituto de Estudos Valdeorreses, nº 11. Páxinas: inicial: final: Data: 2007

Editorial (se é un libro):

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: "Valdeorras, o Sil, as vías de comunicación e as súas pontes".

Referencia da revista / libro:

Clave: A Volume: Aureana, nº 1. Páxinas: inicial: final: Data: 2006

Editorial (se é un libro):

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: "Do Gaudeamus Igitur ao Venceremos Nós. As mobilizacións estudiantís do 68 en Compostela".

Referencia da revista / libro:

Clave: E Volume: Catálogo Exposición: "Do Gaudeamus Igitur ao Venceremos Nós. As mobilizacións estudiantís do 68 en Compostela" Páxinas:
inicial: final: Data: 2008.

Editorial (se é un libro): Fundación 10 de marzo de CCOO. Lugar da Publicación: Ferrol, Lugo, Santiago, Vigo.

(CLAVE: L= libro completo, CL= capítulo de libro, A= artigo, R= *review*, E= editor/a, S= documento científico-técnico restrinxido)

Autores/as (por orde de sinaturas): GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: "Redes de coñecemento: A Junta de Ampliación de Estudos e a Ciencia en Galicia".

Referencia da revista / libro:

Clave: Colaborador na elaboración do Catálogo da Exposición. Volume: Catálogo Exposición: "Redes de coñecemento: A Junta de Ampliación de Estudos e a
Ciencia en Galicia" Páxinas: inicial: final: Data: 2007.

Editorial (se é un libro): Centro Superior de Investigacións Científicas (CSIC). Lugar da Publicación: Madrid.

Autor/es: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: "Mulleres galegas e ciencia na rede formativa universitaria. Primeiro terzo do século XX".

Clave: A.

Data: 2008.

Editorial: Consello da Cultura Galega, www.culturagalega.org.

Lugar da Publicación: Santiago de Compostela.

Autor/es: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: "Alejandro Rodríguez Cadarso: un innovador que fixo país".

Referencia da revista/libro: en Bermejo Patiño (coord.) e Gurriarán Rodríguez (col.): Rodríguez Cadarso. Un Reitor para un país.

Clave: CL.

Páxinas: inicial: 73 final: 94.

Data: 2008.

Editorial: Servizo de Publicacións da Universidade de Santiago de Compostela (USC).

Lugar de Publicación: Santiago de Compostela.

Autor/es: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: "Matías López y López (1825 - 1891)".

Referencia da revista/libro: Carmona Badía, J. (ed.): Empresarios de Galicia. Vol. 2, A Coruña,

Clave: CL.

Páxinas: inicial: 72 final: 97.

Data: 2009.

Editorial: Ed. Fundación Galicia - Empresa e Fundación Caixa Galicia.

Lugar da Publicación: A Coruña.

Autor/es: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: "Vieiros cumpre cincuenta anos. A pequena intrahistoria dun proxecto editorial do exilio galego en México".

Referencia da revista/libro: Raigame, revista de arte, cultura e tradicións populares. Deputación provincial de Ourense, nº 30.

Clave: A.

Páxinas: inicial: 18 final: 25.

Data: 2009.

Lugar de Publicación: Ourense.

Autor/es: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO
Título: "Obella Vidal: investigador, empresario e galeguista".
Clave: L.
Data: 2009.
Editorial: Foro Peinador.
Lugar de Publicación: Vigo.

Autor/es: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO
Título: Inmunda escoria
Clave: L.
Data: 2010.
Editorial: Xerías de Galicia /Fundación 10 de marzo.
Lugar de Publicación: Vigo.

Autor/es: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO (Coord.)
Título: 1968 en Compostela. 16 testemuños
Clave: L.
Data: 2010
Editorial: Fundación 10 de marzo.
Lugar de Publicación: Santiago de Compostela.

Autor/es: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO
Título: Científicos, represión y exilio en la universidad de Santiago
Título libro: El Exilio científico republicano. Un balenace histórico 70 años después.
Clave: C.L.
Data: 2010
Editorial:
Lugar de Publicación: Valencia

Autor: GURRIARÁN, R.

Título: "As viaxes científicas e a súa achega para a construción do pensamento en Galicia"

Ref. X Libro: *O influxo das viaxes na construción do pensamento en Galicia antes de 1936*

Clave: C.L

Lugar de edición: A Coruña

Editorial: Universidade da Coruña

Ano: 2011

Autor: GURRIARÁN, R.

Título: *Biografía de Isidro Parga Pondal,*

Ref. X Libro

Clave: L

Lugar de edición: Vigo

Editorial: Foro Peinador

Ano: No prelo

Autor: GURRIARÁN, R. (coord.)

Título: "Un canto e unha luz na noite. Asociacionismo cultural en Galicia (1961-1975)",

Ref. X Libro

Clave: L

Lugar de edición: Santiago de Compostela

Editorial: Consello da Cultura Galega / Fundación 10 de marzo

Ano: 2012

Contribucións a congresos	
<p>Autores/as: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO Título: Tipo de participación: Ponencia Congreso: I Congreso Galego da Educación Física e o Deporte. Publicación: Lugar da actividade: A Coruña</p>	Data: 1986
<p>Autores/as: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO Título: Tipo de participación: Ponencia Congreso: II Congreso Galego da Educación Física e o Deporte. Publicación: Lugar da actividade: A Coruña</p>	Data: 1987
<p>Autores/as: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO Título: Tipo de participación: Ponencia Congreso: III Jornadas de experiencias docentes Publicación: Lugar da actividade: A rioxá</p>	Data: 1990
<p>Autores/as: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO Título: Tipo de participación: Ponencia. Congreso: Conferencia Europea de Profesores de Educación Física. Publicación: Lugar da actividade: París</p>	Data: 1992
<p>Autores/as: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO Título: Tipo de participación: Ponencia Congreso: Jornadas: "L'education à la paix aujourd'hui" Publicación: Lugar da actividade: París</p>	Data: 1994
<p>Autores/as: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO Título: Tipo de participación: Ponencia Congreso: Xornadas "Theoria e Praxis" Publicación: Lugar da actividade: A Coruña</p>	Data: 1994
<p>Autores/as: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO Título: Tipo de participación: Ponencia Congreso: VIII Congreso de Educação Física e Ciências do Desporto nos países de língua portuguesa Publicación: Lugar da actividade: Lisboa</p>	Data: 2000

Autores/as: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título:

Tipo de participación: Ponencia

Congreso: Biotur

Publicación:

Lugar da actividade: La Habana

Data: 2000

Autores/as: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título:

Tipo de participación: 2 Ponencias

Congreso: O Exilio Galego.

Publicación:

Lugar da actividade: Santiago de Compostela

Data: 2001

Autores/as: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título:

Tipo de participación: Ponencia

Congreso: O Exilio Galego (1936 – 1975).

Publicación:

Lugar da actividade: Pontevedra

Data: 2001

Autores/as: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título:

Tipo de participación: Ponencia

Congreso: XIX Semana Galega da Filosofía.

Publicación:

Lugar da actividade: Pontevedra.

Data: 2002

Autores/as: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO.

Título:

Tipo de participación: Ponencia

Congreso: Congreso Internacional da AIESEP

Publicación:

Lugar da actividade: A Coruña

Data: 2002

Autores/as: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO.

Título:

Tipo de participación: Ponencia

Congreso: Foro Internacional do Exilio

Publicación:

Lugar da actividade: A Coruña

Data: 2005

Autor/es: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: Científicos, represión y exilio en la universidad de Santiago

Tipo de participación: Ponencia

Congreso: El Exilio científico republicano. Un balace histórico 70 años después.

Publicación: Si

Lugar de actividade: Valencia

Data: 2009

Autor/es: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: Moderador mesa redonda

Tipo de participación: Participante mesa redonda

Congreso: VII encuentro de investigadores sobre el franquismo.

Publicación: Non

Lugar de actividade: Santiago de Compostela

Data: 2009

Autor/es: GURRIARÁN RODRÍGUEZ, RICARDO

Título: El sindicalismo en el devenir democrático español

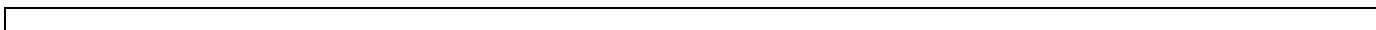
Tipo de participación: Ponente

Congreso: El sindicalismo en el devenir democrático español", organizado pola Universidad de Valladolid.

Publicación: Non

Lugar de actividade: Valladolid

Data: 2011

**Outros méritos ou aclaracións que desexe facer constar
(empregue unicamente o espazo equivalente a unha páxina)**

**Experiencia en organización de actividades de I+D
Organización de congresos, seminarios, xornadas etc., científico-tecnolóxicos**

Título: I Congreso Europeo de Educación para a Paz.

Tipo de actividade: Secretario da Organización.

Data: 1994, Santiago de Compostela.

Ámbito: Internacional

Docencia universitaria.

Dende o curso académico 2002 – 2003 até o 2008-2009 impartiu un Curso de 3º Ciclo (código 2134 – 07 – 01) dentro do Programa: "Historia das Ciencias e das Técnicas" na Universidade de Santiago de Compostela (USC).

Profesor Titor do Curso de Aptitude Pedagóxica (CAP) durante seis anos (Didáctica da Educación Física).

Organización e Comisariado de Exposicións:

Comisario da Exposición: "Florencio Delgado Gurriarán: Bebedeira de ensoños" (O Barco, Santiago e Ourense, 1999).

Documentalista da mostra "O Ensino na II República" (Santiago, 2003 e 50 centros de ensino secundario de Galicia).

Asesor da exposición: "Redes de conocimiento. A Junta para Ampliación de Estudios e a Ciencia en Galicia" (Coruña, Vigo e Santiago 2007/8)

Comisario da exposición: "Do Gaudeamus igitur ao Venceremos nós. As mobilizacións estudiantís do 68 en Compostela" (Santiago, Lugo e Vigo, 2008).

Comisario da exposición "Rodríguez Cadarso. Un Reitor para un país". Santiago, decembro 2008-xaneiro 2009

Premio de "Tertuliano Hervella" 2005, concedido polo Instituto de Estudos Valdeorreses, pola obra: Gonzalo Gurriarán Gurriarán (1904 – 1975), Ed. IEV, O Barco (Ourense).

Premio da Crítica de Galicia 2007 polo libro Ciencia e conciencia na Universidade de Santiago (1900 – 1940). Do institucionalismo á depuración do profesorado.

Comisario e documentalista da exposición "Un canto e unha luz na noite. Asociacionismo cultural en Galicia (1961-1975)" en 2012.